

REVVY

SOMMER 2023

ChatGPT

ChatGPT og AI-teknologier er kommet for at blive – men hvordan skal bibliotekssektoren forholde sig til de nye landvindinger? Kerstin Hundahl og Jesper Christian Mørch giver et overblik over udviklingen inden for kunstig intelligens og giver deres bud på, hvordan de nye teknologier skal håndteres på bibliotekerne.

Side 6

Vidnesbyrd

Dorte Bertram blev Danmarks første bibliotekar på en mellemuddannelse, da hun i 1963 blev ansat på Den Sociale Højskole. Hun reflekterer over et langt og rigt arbejdsliv i sektoren, hvor hun gik fra at sortere bøger på et afsides bord på rektors kontor til at præge udviklingen på de mindre fagbiblioteker.

Side 14

2

Medlemsblad for foreningen DFFU—Danske Fag-,
Forsknings og Uddannelsesbiblioteker

Indhold

- 3:** Bestyrelsen tager ordet
- 4:** Når en ny person går ombord, skal flyvemaskinen ombygges
- 6:** Biblioteker bør se ChatGPT og AI som en mulighed, ikke en trussel
- 10:** Sådan forholder vi os til ChatGPT og AI-teknologi
- 12:** "AI er ikke magi, men blot avanceret statistik og algoritmer"
- 13:** #biblioteksblik
- 14:** Vidnesbyrd: Man udnævnes ikke til bibliotekar, man uddannes til det
- 18:** Fastfrosset indikator
- 20:** Ny forskningsindikator på vej i Aalborg
- 22:** Studerendes informationskompetencer – perspektiver og tendenser fra Cambridge

Skribenter i dette nummer

Rasmus Hage Dalland,
redaktør og journalist

Kerstin Hundahl,
UCL Biblioteket

Jesper Christian Mørch,
biblioteksdirektør, Universitetsbiblioteket i Agder

Jeannette Ekstrøm,
DTU Bibliotek

Dorte Bertram, tidligere bibliotekar ved Den Sociale Højskole

Mette Buje Grundsøe,
Aalborg Universitetsbibliotek

Kalle Weis-Fogh,
AU Library, Emdrup

Redaktion

Rasmus Hage Dalland
Redaktør REVY – tlf. 24946936
rasmusdalland@hotmail.com

Annette Refn, DTU Bibliotek
anre@dtu.dk

Mette Buje Grundsøe, AUB
mbg@aub.aau.dk

Tina Lund, KUB Frederiksberg
tilu@kb.dk

Kerstin Hundahl, UCL Biblioteket Jelling og Vejle
kehu@ucl.dk

Kommende udgivelser og afleveringsfrister:

REVY 3, efterår 2023
Udkommer 1. september, afleveringsfrist 10. august.

REVY 4, vinter 2023
Udkommer 1. december, afleveringsfrist 10. november.

Vil du skrive for REVY? Tøv ikke med at kontakte redaktør Rasmus Hage Dalland. REVY tager imod artikler (se vejledning på dfdf.dk), men har du et udkast til en artikel, en idé eller tips til en god historie, hører redaktionen også gerne fra dig.

Vi beklager fejlen

I artiklen 'OER er fri og lige adgang til undervisnings- og læringsmaterialer – det skal vi tale om!' fra REVY 1 mangler en oversigt med udsnit af relevante, internationale OER-kilder til inspiration. Fejlen er rettet i den digitale udgave af REVY og skemaet er indsat som tillægsside. Hvis du kun har læst den fysiske udgave af REVY 1, så find den digitale udgave frem og få det hele med.

Oplag: 800

Årgang: 47

ISSN: 1904-1969

ISSN (online): 1904-1977

Tryk: Strandbygaard Trykkeri

Grafisk design: Omløb

Bestyrelsen tager ordet

Unge informationskompetencer kræver mere samarbejde

I foråret 2023 udgav Tænk tanken Fremtidens Biblioteker i samarbejde med Silkeborg Bibliotekerne og DFFU en oversigt over undersøgelser og artikler, som har til formål at afdække unges "Informationskompetencer på tværs af uddannelsestrin". Projektet indikerer, at de unge ikke har de informationskompetencer, som forventes af dem, når de starter på det næste uddannelsestrin. Der er med andre ord brug for mere samarbejde i bibliotekssektoren om de unges informationskompetencer.

DFFU har valgt at bidrage til dette projekt, da der kan være en bekymring for, om eksisterende indsats for at gøre unge informationskompetente er tilstrækkelige. Nogle af de udfordringer, som projektet identificerer, er, at elever og studerende ikke forholder sig kritisk til de kilder, de finder, at de ikke ser på kvalitet og validitet, og at de ofte udvælger deres kilder på baggrund af intuition og tilfældigheder. En konsekvens af at kun et fåtal benytter sig af søgestrategier. Men informationskompetencer bliver stadig vigtigere i et samfund, hvor der er adgang til en uanede mængde information, og hvor det derfor er nødvendigt at kunne søge og udvælge kilder på baggrund af kriterier som relevans og troværdighed.

Informationskompetencer handler imidlertid ikke kun om at finde relevant litteratur til et studie eller en opgave. I løbet af de sidste seks måneder er chatbotter som Bing Search fra Microsoft, ChatGPT fra Open AI og snart Bard fra Google i stadig højere grad blevet en central del af mange unges informationsøgning. Dette betyder, som en række medier og undervisere allerede har problematiseret, at elever og studerende på folkeskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser har fået helt nye muligheder for at springe over, hvor gærden er lavest, og i værste fald snyde til eksamener ved at få chatbotterne til at skrive hele eller dele af deres opgaver og projekter.

Med chatbotterne er der ikke tale om plagering men om en *mash-up* og rekonfiguration af eksisterende indhold, der præsenteres som, og i mange tilfælde er, meningsfuld, men ikke nødvendigvis troværdig prosa, eftersom chatbotterne ikke kan faktatjekke sig selv. En af de største farer ved denne form for teknologi er, at outputet lyder så overbevisende, at der er stor risiko for, at det kan være svært at vurdere kvaliteten og troværdigheden, og dette kan bidrage til at misinformation lettere spredes.

Chatbotterne er kommet for at blive og står til at blive et flittigt benyttet værktøj fremadrettet, så det er blevet om muligt endnu vigtigere at sikre, at også de kommende generationer af studerende trænes i kildekritik, så de bliver informationskompetente.

DFFU-bestyrelsen mener derfor, at det er derfor vigtigt, at vi på FFU-bibliotekerne griber bolden og sikrer undervisning af høj kvalitet på vores uddannelsesinstitutioner, og at vi tager ansvar og samarbejder med hele bibliotekssektoren, vores moderinstitutioner og andre interessenter. Vi ved, at de nyeste generationer af elever og studerende er vokset op med IT og sociale medier, men vi ved også at det ikke er ensbetydende med, at de er informationskompetente, eller at de kan omsætte disse kompetencer til en uddannelsesmæssig kontekst. Det er derfor vigtigt, at FFU-bibliotekerne medvirker til at sikre en progression fra grundskolen over ungdomsuddannelserne til de videregående uddannelser, så undervisningen sker på elevernes og de studerendes præmisser og føles relevant. Dette kan kun ske gennem samarbejde og erfaringsudveksling på tværs af uddannelsestrin.

Informationskompetencer er en del af den digitale dannelse, og det har ikke kun stor betydning for de unges uddannelse, men også for deres evne til at begå sig i arbejdslivet efter endt uddannelse og i øvrigt kunne deltage i den offentlige debat på et oplyst grundlag.

Når en ny person går ombord, skal flyvemaskinen ombygges

Erhvervspsykolog Lene Flensborg leverede et af faglige indspark på DFFU's vinterinternat, da hun holdt oplæg om 'onboarding'. Revy har spurgt hende, hvad begrebet dækker over, hvorfor det er vigtigt og hvordan man kan hjælpe nye kollegaer ordentligt ind på arbejdspladsen

□ Rasmus Hage Dalland, redaktør REVY

Hvad skal man forstå ved begrebet 'onboarding'?

Billedet er, at en person stiger ombord på en flyvemaskine, og så skal man have den person til at føle sig tilpas og sidde godt i sædet. Men det handler også om, at hvis man samtidig har fået en ny faglighed med ombord, så skal flyvemaskinen bygges lidt om, for nu kan den noget mere, end den kunne før. Overordnet handler onboarding om at få et nyt menneske ind i gruppen på en god måde og forstå, at når det sker, så ændrer gruppen sig også en lille smule.

Hvorfor er det så vigtigt at snakke om onboarding?

Det er helt klart et tema, der har fået meget større opmærksomhed de senere år og af gode grunde, for folk skifter job som aldrig før. Der var en million danskere, der fandt nyt job i 2022. Men mange af dem stopper også igen – 25 procent siger op inden for halvandet år.

Det er jo ikke meningen, at alle skal blive på deres arbejdsplads, og at vi skal gå efter, at nul procent skifter job efter halvandet år. Men det nuværende tal er for højt.

Hvad er udfordringerne ved at fastholde nye kolleger på arbejdspladserne?

Jeg mener, at vi forstår onboarding for smalt. Vi tænker, at når der kommer en ny person ind i gruppen, så skal vedkommende have nogle nøgler og en personalehåndbog, og så skal vi have lidt wienerbrød. Man laver måske en plan for de to første uger og beder folk om at introducere sig for hinanden – og så er man i gang. Men i virkeligheden skal vi forstå onboarding meget bredere og være opmærksomme på, at der også er mange følelser på spil for dem, der starter nyt job. Der kan opstå udfordringer ved, at de nye ikke føler sig værdsat eller som en ægte del af det sociale fællesskab. Og de kan også komme i tvivl om, hvorvidt de overhovedet er relevante og kan bidrage fagligt. At lukke et nyt menneske ind i gruppen kræver mere end 14 dages intro.

Hvorfor er det ikke bare individets egen opgave at finde ud af, hvordan man gebærder sig på en ny arbejdsplads?

Sådan er der stadig mange, der tænker. Men som arbejdsgiver og kollega står man lynhurtigt med et problem, hvis ikke man laver det her stykke arbejde godt. Det er i virkeligheden en stor investering at rekruttere en ny

“ Generelt er det vigtigt at forstå, at onboarding også handler om identitet. Og der vil være mange, der føler, at deres identitet er udfordret, når helt nye fagligheder dukker op i gruppen. Så der er brug for at gøre en indsats for at genfortælle, hvem vi er, hvorfor den nye passer ind, men også hvorfor 'de gamle' bliver ved med at være relevante.

person og få folk til at lære hinanden at kende og komme i gang med at løse opgaverne. Og vi vil jo gerne have, at den indsats lønner sig. Så det er i alles interesse at få de her ting til at køre.

Hvilke udfordringer ved onboarding kan opstå specifikt i bibliotekssektoren?

Det må blive et forsigtigt bud, for jeg er klar over, at der er mange forskellige typer biblioteker. Men det jeg kan høre, er, at der nok har været en relativt stærk historie om en biblioteksfaglig faglighed, man længe har kunnet glæde sig over og dyrke. Men nu oplever man, at der kommer rigtig mange nye fagligheder til, og det kan skabe udfordringer. Generelt er det vigtigt at forstå, at onboarding også handler om identitet. Og der vil være mange, der føler, at deres identitet er udfordret, når helt nye fagligheder dukker op i gruppen. Så der er brug for at gøre en indsats for at genfortælle, hvem vi er, hvorfor den nye passer ind, men også hvorfor 'de gamle' bliver ved med at være relevante.

Hvordan laver man god onboarding?

Det starter med, at man husker på, at det er en følelsesmæssig opgave. At skifte job er en vigtig transition, og man skal sørge for, at den nye kollega hurtigt kommer i gang med at bidrage og mærke at fællesskabet vil hende. På den baggrund kan man med fordel tænke i tre spor. Det første er et kulturspor, hvor det handler om at skabe en ny, positiv fortælling, der skaber plads os alle sammen, nye som gamle. Det betyder også, at der er en opgave i at få planlagt, hvem den nye person skal tale med i sit opstartsforløb. Og ikke bare i form af møder den første uge, men løbende hen over en tre måneders periode, hvor man kan møde

forskellige personer i organisationen. Så er der et forbindelsesspor, der handler om at hjælpe den nye med at skabe et netværk, som passer lige til den person. Det vil sige både sociale relationer med nogle nære kolleger, men også et arbejdsnetværk med folk, som man har brug for at samarbejde med. Det kan man fx gøre ved hjælp af en buddy-ordning. Og så er der et udfoldelsesspor, hvor man skal hjælpe den nye person til at udfolde sin faglighed. Det optimale er, at man sætter personen i gang med at levere noget hurtigt, gerne inden for den første uge. På den måde forstår vedkommende, at der er brug for hende til bestemte opgaver, eller at man gerne vil høre hendes perspektiv på en bestemt udfordring. Og så efterlader man forhåbentligt den nye kollega med en følelse af, at hun kan levere et væsentligt bidrag, mærke at de andre værdsætter det og at hun kan udvikle sig.

Biblioteker bør se ChatGPT og AI som en mulighed, ikke en trussel

□ **Jesper Christian Mørch**, biblioteks-
direktør, Universitetsbiblioteket i Agder
Kerstin Hundahl, Bibliotekar, UCL
Biblioteket

Den rivende udvikling vi har set det seneste år inden for AI-software, kan virke uoverskuelig, men det vil uden tvivl have den største fremtidige indvirkning på uddannelsessektoren i mange år fremover. Da mange af disse nye AI-programmer er informationsorienterede, vil ansatte på uddannelses- og forskningsbiblioteker blive udfordret med hensyn til deres brug og funktion. De vil være nogle af de første til at opleve spredningen og brugen af AI-programmer til litteratursøgning og være tvunget til at forholde sig til spørgsmål som, hvad de studerende må eller ikke må. Kære læser, vær ikke i tvivl; flere og flere af disse programmer vil blive godkendt til både studiebrug og opgaveskrivning. Men er AI-værktøjer en trussel for os, som leverer bibliotekstjenester og lærer de studerende om informationskompetencer og meget mere?

Denne artikel er skrevet med henblik på at give et kort overblik over udviklingen på området for kunstig intelligens, og hvordan det kan påvirke biblioteksansatte på forsknings- og uddannelsesbiblioteker.

Øget opmærksomhed på plagiering

Plagiering har altid været en udfordring inden for uddannelsesverdenen, og ChatGPT beskyldes ofte for at øge risikoen for plagiering blandt studerende og forskere. Men AI-programmer har også været brugt til at bekæmpe og opdage plagiering i de senere år, og de har bidraget til at øge opmærksomheden omkring plagieringsproblemet, hvilket kan give indtryk af, at det finder sted i større omfang. Visse studier om plagiering, fra fx Guy Curtis & Lucia Vardanega (2016) og David C. Ison (2015) antyder dog, at moderne teknologier og øget opmærksomhed på problemet har medvirket til at reducere procentdelen af plagiering, eller i det mindste at ingen stigning har fundet sted.

Men ChatGPT ændrer på de traditionelle former for plagiering, da den ikke kun kopierer tekst fra andre kilder, men genererer original tekst. Set fra et biblioteksperspektiv på opgaveskrivning kan man være bekymret for, at de studerende i stigende grad vil kopiere tekst direkte fra ChatGPT uden at citere de anvendte referencer, som ChatGPT-teksten er baseret på. Hvis denne bekymring er reel, kan det medføre en reduceret brug af bibliotekets ressourcer. Betyder det også, at de studerende læser mindre selv og holder op med at generere egen tekst? Når en teknologi opstår, kan den ofte bruges til at bekæmpe sig selv. I dette tilfælde har forskere fra Stanford University

udviklet et program kaldet DetectGPT, der har samme grundlag som ChatGPT, og andre har fulgt efter. Vi har selv afprøvet et par af disse programmer, og de opdagede alle i større eller mindre grad, når vi genererede ChatGPT-tekster.

Hjælp til problemformuleringen

Der findes også allerede AI-programmer, der ikke genererer tekst, men som kan finde litteratur, generere problemformuleringer, vurdere litteraturens faglighed og vise forbindelser mellem forskning, såsom Elicit og Research Rabbit. Førstnævnte er en forskningsassistent, som bruger sprogmodeller til at analysere relevante artikler og finde ny litteratur. Artiklerne brydes op i flere enkle delspørgsmål, og ikke mindst er den rigtig god til med relevante tekstuddrag at vise, hvordan andre forskere anvender eller diskuterer artiklen. Research Rabbit kommer med forslag til ny litteratur på baggrund af det, du læser. Her er det fx muligt at koble den til din litteratur i referenceprogrammet Zotero, og programmet kan visualisere henvisningerne mellem den litteratur, du allerede har og henvisninger til nye artikler.

Fordelen ved begge disse programmer er, at de kan hjælpe studerende med at finde artikler og udvikle deres problemformuleringer. Dette kan positivt påvirke de studerendes evne til at finde relevant litteratur samt forbedre kvaliteten af deres problemformuleringer. I denne sammenhæng kan man også forestille sig, at studerende ikke kun bruger ChatGPT til at kontrollere stavfejl, men også til at vurdere om deres problemformuleringer bliver besvaret tilfredsstillende. Dette kræver dog, at de studerende ved, at de kan gøre dette og hvordan det gøres. Her kan undervisere fra bibliotekerne komme ind i billedet og tilbyde undervisning i brugen af godkendte AI-programmer til forskellige aspekter af opgaveskrivningen.

Det skal dog bemærkes, at disse AI-programmer endnu ikke inkluderer bidrag fra antologier, hvilket kan gøre det svært, hvis ikke umuligt, for studerende at bevise eller vide, om de har fundet al relevant materiale. For studerende, der ikke behøver at dokumentere denne proces, kan det medføre, at de ikke føler behov for hjælp fra deres studiebibliotek og derfor ikke benytter det. Dette ville samtidig føre til øget brug af artikler frem for andet materiale, da de er lettere at finde for AI-programmer.

Et andet eksempel på relevante værktøjer er Perplexity og 'Chat with the pdf' (www.chatpdf.com). Perplexity.ai er et forsøg på at

“ Det er vigtigt for biblioteksansatte at forstå, at AI ikke erstatter deres rolle, men snarere kan komplementere og forstærke den. Ved at tilegne sig viden og færdigheder inden for AI-teknologi kan biblioteksansatte være i stand til at udnytte potentialet i disse værktøjer og skabe større værdi for deres studerende.

Foto og fotomanipulation: Asmus Lauridsen. Motiv: Statens Arkiver

koble ChatGPT med Microsoft's søgemotor fra Bing. I dialogen med Perplexity får du henvisninger til kilderne bag teksten og forslag til at udvide din søgning med nye spørgsmål. Tjenesten 'Chat with the pdf' revolutionerer interaktionen med pdf-filer. Denne platform tillader brugere at uploade en pdf og engagere sig i en samtale direkte med dokumentet, stille spørgsmål om dets indhold, anvendte metoder og meget mere. Interessant nok er programmet i stand til at levere svar baseret direkte på pdf'ens indhold. Det skal dog bemærkes, at denne tjeneste også kan bruges som en smart metode til at udtrække relevant indhold uden nødvendigvis at skulle læse hele dokumentet.

Erfaringer fra studerende på UCL

Men hvordan bruger studerende ChatGPT derude? De adspurgte studerende fra UCL havde næsten kun brugt ChatGPT for sjov, for eksempel til at stille fjollede spørgsmål i selskab med venner til fester eller lignende. Én af dem lavede endda en billig madplan til en medstuderende med asiatisk inspirerede retter. De fleste var klar over programmets eksistens og var meget bevidste om, at det var "ulovligt" at bruge, som en af de studerende udtrykte det. Men mange sagde også, at de slet ikke vidste, hvordan de skulle bruge programmet. Der var en generel frygt eller usikkerhed blandt de studerende på trods af stor interesse for programmet, og kun én studiegruppe havde brugt ChatGPT til et studieproblem med stor succes. De studerende stødte på en teori, de mente baserede sig på en anden teoretiker, men forfatteren havde ikke angivet en reference. De studerende kopierede derfor teksten ind i ChatGPT og bad programmet om at identificere, hvilken teori teksten byggede på. Med stor sandsynlighed kunne ChatGPT identificere den tyske filosof Hans-Georg Gadamer som kilde og angav også bogen samt sidetal. De studerende verificerede efterfølgende dette ved at finde bogen på biblioteket.

De adspurgte studerende udtrykte generelt stor interesse for at lære at bruge ChatGPT eller lignende programmer til deres studie. Følelsen af usikkerhed er ikke kun dominerende blandt de studerende, og selvom der var mindre berøringsangst blandt undervisere og forskere ved UCL, var der en udbredt tvivl om, hvordan man måtte bruge eller ikke bruge det i undervisningen. Så de lod bare være

Der mangler derfor klare retningslinjer for brugen af sådanne programmer, både for studerende, undervisere og forskere fra deres respektive institutioner. Ledelsen på uddannelsesinstitutionerne har derfor ansvaret for at fastlægge disse retningslinjer og ikke kun

fokusere på brugen af AI i forbindelse med eksamener.

Mulighed for at udvide kompetencerne

Bibliotekerne på uddannelsesinstitutionerne har en unik mulighed for at vise deres ekspertise og bringe deres viden om informations-teknologi i spil. Fokus på de negative problemer, der kan opstå ved brugen af ChatGPT, bør ikke og skal ikke få lov til at overskygge de positive effekter, som programmet kan bidrage med for undervisere, studerende, forskere eller ansatte. Især for professionshøjskolerne (UC'erne), som sammenlignet med universiteterne har et øget antal studerende med forskellige typer særlige behov samt behov for initiativer til trivsel, bør ChatGPT og andre AI-programmer være velkomne. For studerende med særlige behov, såsom ordblinde eller dem fra studie-fremmede miljøer, kan de nye AI-programmer være med til at give den ekstra hjælpende hånd, som de har brug for. AI-programmer kan hjælpe den studerende med at forstå en artikel eller et kapitel. De har mulighed for at stille spørgsmål i programmet uden frygt for at virke dumme eller føle sig udenfor.

"Men bliver vi så med tiden ikke bare erstattet af AI's, delvist eller helt," spurgte en bekymret kollega på UCL Bibliotek.

Men i stedet for at se AI som en trussel bør biblioteksansatte betragte det som en mulighed for at udvide deres kompetencer og fokusere på mere værdiskabende opgaver. Ved at udnytte AI-programmer kan biblioteksansatte frigøre tid til at yde mere individuel rådgivning og vejledning til brugerne samt udvikle nye tjenester og tilpasse sig ændrede behov. Biblioteksansatte har ekspertise inden for informationshåndtering og kildekritik, hvilket er afgørende for at kunne udnytte AI-programmer på en kritisk og ansvarlig måde. De kan evaluere og validere resultaterne fra AI-programmerne samt hjælpe brugerne med at forstå og tolke de genererede data og anbefalinger. AI-programmer kan derfor være en værdifuld tilføjelse til biblioteksansattes arbejde og undervisning, der kan øge både effektiviteten og kvaliteten af de studerendes

i Hvordan kan ChatGPT – ifølge sig selv – bruges på bibliotekerne?

“Kunstig intelligens (AI) har fundet vej til bibliotekernes verden, hvor den kan forbedre tjenester og ressourcer. En af de mest betydningsfulde teknologier inden for dette område er ChatGPT, udviklet af OpenAI. Denne sprogmodel kan generere menneskelignende tekst, som kan hjælpe med at optimere bibliotekstjenester.

Dog bringer brugen af AI i biblioteksmiljøer også udfordringer og etiske overvejelser, som bibliotekarer skal være opmærksomme på. Desuden kræver effektiv udnyttelse af AI teknologiudvikling af digitale kompetencer hos bibliotekarer.

Ved at omfavne AI-teknologier som Chat-GPT, kan biblioteker forbedre deres tjenester, samtidig med at de forbereder sig på fremtidens bibliotek og informationstjenester.”

Læs mere

Hvis du er mere nysgerrig på AI, er www.futuretools.io et godt sted at starte. Her findes både gratis værktøjer og betalingsværktøjer om alt mellem himmel og jord.

output. Ved at bruge denne teknologi og styrke kompetencer inden for AI kan bibliotekarer fortsat spille en vital rolle i at støtte og vejlede studerende i en verden, der konstant bliver mere digital og informationsfyldt.

Bibliotekernes rolle

Det er vigtigt for biblioteksansatte at forstå, at AI ikke erstatter deres rolle, men snarere kan komplementere og forstærke den. Ved at tilegne sig viden og færdigheder inden for AI-teknologi kan biblioteksansatte være i stand til at udnytte potentialet i disse værktøjer og skabe større værdi for deres studerende. Det er også vigtigt at nævne, at AI-programmer har begrænsninger. Biblioteksansatte skal være opmærksomme på disse begrænsninger og være i stand til at vejlede brugerne om deres anvendelse og fortolke resultaterne kritisk. Selvom vi med AI står over for adskillige udfordringer, herunder spørgsmål omkring

privatliv og effektiv læring, er det med teknologiens hastige fremskridt sandsynligt, at AI snart vil blive integreret i hverdagssoftware fra store virksomheder som Microsoft og Google. Vi forudser, at AI i den nære fremtid vil blive en integreret del af vores dagligdag, både i private og arbejdsrelaterede sammenhænge.

Det er vigtigt, at bibliotekerne griber denne chance for at positionere sig, for vi står med en unik viden og forståelse for informationsøgning. Vi har derfor et godt udgangspunkt for at forstå, hvordan de her programmer fungerer, og hvordan vi kan videreformidle denne viden. Men det kræver, at ledelsen på bibliotekerne sørger for, at deres medarbejdere på bibliotekerne bliver efter- og videreuddannede, så de har kompetencerne til løbende at kunne udvikle sig inden for dette område.

↑ **Foto og foto-manipulation:**
Asmus Lauridsen.
Motiv: Statens Arkiver

Sådan

forholder

vi os til

og

REVY har spurgt tre bibliotekschefer, hvordan deres institutioner forholder sig til chatbotter og kunstig intelligens

Bertil Dorch, bibliotekschef SDU:

”På den ene side tillader SDU ikke brug af chatbotter i forbindelse med eksaminer, medmindre brugen specifikt er en direkte del af eksamen eller undervisningen. Brud på regler kan medføre disciplinære foranstaltninger, dvs. at studerende enten kan få tildelt en advarsel eller blive bortvist. Alligevel mærker universitetsbiblioteket allerede de afledte effekter af brugernes anvendelse af ChatGPT, fx har vi identificeret udfordringer med bestilling af ikke-eksisterende litteratur, men også ved afleveringsopgaver på bibliotekets kurser.

På den anden side er AI både et forskningsområde på SDU, fx indenfor droner og datascience – og fremtidige uddannelser vil også i langt højere grad end nu forholde sig til AI-teknologi. Allerede nu udbyder vi fx en bachelor i kunstig intelligens, hvor der optages studerende første gang fra september i år. På Syddansk Universitetsbiblioteket prioriterer vi fra ledelsens side AI ift. kompetenceudvik-

ling. Vi har desuden etableret en AI-taskforce, der fx tester konkrete AI-produkter op mod vores serviceområder, og vi har afholdt interne workshops om AI og chatbotter. Disse initiativer afspejler selvfølgelig, at det er vores forventning, at AI-teknologier vil være relevante for fremtidens biblioteksservices over en bred kam – fra undervisning og vejledning i informationskompetencer, over avancerede forskerservices, til klassisk frem-finding og udlån.”

Gitte Bruun Jensen, bibliotekschef, DTU:

”DTU Bibliotek holder et vågent øje med udviklingen af ChatGPT og AI-understøttede værktøjer. Vi skal være på forkant med udviklingen og fortsat være den professionelle sparringspartner, også når det handler om nye metoder til at fremsøge viden og finde fakta. Vi skal følge med i udviklingen, så vi kan supportere og hjælpe med at sikre kvalitet, sådan at universitetet lever op til de akademiske standarder.

I vores undervisning og vejledning af forskere og studerende skal vi fortsat have fokus på kildekritik. Vi skal stå på mål for, at alt, hvad der findes af viden og fakta, skal kunne

Chat GPT

AI-teknologi

dokumenteres og genskabes uanset om der er tale om forskning, undervisning, studenteropgaver, rådgivning eller innovation osv. Det gælder også i en fremtid med nye AI-teknologier.

Vi har som biblioteksfaglige tradition for at levere troværdig og professionel support, information og viden. På nuværende tidspunkt er AI-værktøjerne stadig ikke tilstrækkeligt transparente – det er umuligt at gennemskue, hvor data er fra, hvordan algoritmerne er kommet til verden og ikke mindst, hvordan man skal kunne stå inde for indhold. ChatGPT opererer jo ikke med valide kildeangivelser.

Og så forholder vi os naturligvis til vores universitets officielle udmeldinger om ChatGPT og lignende, og vi støtter os op af forskningen i AI her på DTU.”

René Steffensen, direktør for CBS Bibliotek:

”Med de nyeste eksempler på AI-teknologier, herunder ChatGPT, står biblioteksverdenen overfor store forandringer, på både godt og ondt. Allerede i slutningen af 2022 begyndte vores studerende at dukke op med henvisninger til kilder, som viste sig ikke at findes men var såkaldte ”hallucinationer”. Så problemstillingen opstod lynhurtigt hos os.

Derfor er der også blevet arbejdet intenst på CBS på at formulere retningslinjer for vores studerende. Som bibliotek har vi forbehold, men vi kan også se muligheder.

Den største udfordring handler om fakta og kilder. Fremover vil AI ganske sikkert blive integreret i søgemaskiner, tekstbehandlingssoftware mm., og dette kommer til at repræsentere helt nye hensyn, som man skal tage, når man udøver kildekritik. Derudover kræver det, at vi må arbejde endnu hårdere på at skærpe opmærksomheden hos de studerende omkring det, at der eksisterer objektive sandheder og usandheder.

På den anden side vil forskere og studerende helt sikkert anvende teknologien til at generere forskningsspørgsmål, -hypoteser og udkast til forskningsprojekter. Man kan f.eks. med fordel bruge chatbots til at hjælpe med udfolde og afprøve ideer, hvilket kan skabe en helt ny ramme for informations søgningsprocessen.

På CBS er der lige nu dertil en helt andet interessant, lokal diskussion. Hvem skal have det formelle systemejerskab for Bing AI og dermed potentielt ”eje AI-området”? Sagen er hos os til overvejelse på biblioteket, fordi CBS har tradition for at placere det formelle ansvar for fagsystemer udenfor IT-afdelingen. Så det tygger vi på lige nu.”

”AI er ikke magi, men blot avanceret statistik og algoritmer”

□ **Jeannette Ekstrøm**, DTU Bibliotek

Dette parafraserede citat blev leveret af Hans Jayatissa (KMD) ved en høring på Christiansborg den 12. april 2023 arrangeret af 'Algoritmer, Data & Demokrati'-projektet, Akademikerne og Europarådet. Temaet for denne minikonference var at få sat fokus på AI's betydning for vores arbejde og faglighed.

Programmet for de fire timer omhandlede forskellige vinkler på de muligheder og udfordringer, man står overfor lige nu, både i uddannelsessektoren, på arbejdspladserne, i lovgivning og implementering samt ikke mindst i relation til de etiske overvejelser omkring anvendelse af AI på vores arbejdspladser. Dyret alle taler om, ChatGPT, blev nævnt i næsten alle oplæg – ikke kun som noget skræmmende, men som et værktøj, som vi skal kunne forstå og anvende. Men AI er meget mere end en '*large language model*' som ChatGPT, og det kom også frem på denne spændende formiddag lige efter påske.

Én af de mange praktiske cases, som var på programmet denne formiddag, var ved under tegnede. Jeg var blevet spurgt af formanden for Forbundet Kultur og Information, Tine Segel, om ikke én fra DTU Bibliotek kunne have lyst til at præsentere en case.

Jeg tog udfordringen op, og med titlen 'Fra Artikler og Bøger til Data' fik jeg på små 20 minutter sat lidt spot på noget af det, vi arbejder med i DFFU-bibliotekerne. Ikke mindst, hvordan man kan anvende machine learning, algoritmer og AI til at finde frem til den rette viden og information. Mit mål var at få solgt vores faglighed over for tilhørerne og få formidlet, at brug af AI og algoritmer set med mine øjne blot er endnu et værktøj i den store værktøjskasse, og at der stadig er behov for os som faggruppe.

Jeg valgte at tage de ca. 100 deltagere i fællessalen på Christiansborg igennem en rejse, hvor jeg opridsede nogle af de ændringer, som de faglige biblioteker har gennemgået de

seneste 25 år. Som afslutning præsenterede jeg et par eksempler på, hvordan vores viden og kompetencer hele tiden flytter sig i takt med de behov, som vi mødes med. Og at vi heller ikke blev overflødige, dengang Google Scholar så dagens lys.

Som en erfaren rotte kunne jeg ikke undgå at tage udgangspunkt i de mange års erfaring, jeg har som glad ansat på DTU Bibliotek. Min daglige målgruppe er dygtige ingeniørstuderende og forskere, som kan meget selv, og AI og brug af Generativ AI er lige nu oppe i vælten. At være bibliotekar på en arbejdsplads, hvor jeg oplever, at vi som supportfunktion skal stå tidligt op for at kunne guide og vejlede, er altid en glæde. Uanset om værktøjerne ændres, så er de metoder og faglige indspark, vi bidrager med ofte de samme. Det handler om at hjælpe med at finde valide data, hjælpe vores brugere med at tilgå værktøjer kildekritisk og leve op til de akademiske standarder samt guide til bedre transparens og dokumentation af eksempelvis søgeprocesser. De akademiske kompetencer har ikke ændret sig meget over de mange år, jeg har været praktiserende bibliotekar.

Jeg valgte også at bruge nogle minutter på den kompetencerejse, som DFFU-bibliotekerne har været igennem, bl.a. på grund af de mange tvær-institutionelle DEFF-projekter, som igennem årene har kompetenceløftet os. Projekter som også har sørget for, at DFFU-bibliotekskollegerne i dag har et godt netværk og kendskab til hinanden. DEFF har styrket vores DFFU-biblioteker til netop at være omstillingsparate og klar til at tage nye værktøjer i brug, var mit argument.

Dagens andre oplæg var også super relevante, både hvis man har interesse i AI som værktøj til lettere sagsbehandling eller til undervisning, men også i de mere lovgivningsmæssige og etiske overvejelser om AI. Jeg kan derfor kun anbefale, at man dykker dybere ned i programmet ved at se nogle af de andre oplæg fra dagen.

Læs mere

www.tinyurl.com/bd-hwkm8p

#biblioteksblik

Teknologi og trivsel: Verdensmål, læseklub og automatiseret tekstanalyse. På bibliotekerne er der både fokus på nye teknologier og fysiske effekter.

Hvilke FFU-biblioteker følger du på Instagram?

Brug #biblioteksblik, når du søger eller selv poster noget – hvis du vil ses af os

Vidnesbyrd: Man udnævnes ikke til bibliotekar, man uddannes til det

Dorte Bertram blev Danmarks første bibliotekar på en mellemuddannelse, da hun i 1963 blev ansat på Den Sociale Højskole til at få styr på et bogbjerg på et afsides bord. Siden kæmpede hun for de mindre uddannelsesbiblioteker og den nye type bibliotekarers plads i sektoren. Her er hendes historie

□ **Dorte Bertram**, Den Sociale Højskoles bibliotek i København 1963-2002

For nylig læste jeg en tankevækkende artikel i fagmagasinet Perspektiv (nr. 8/2022) om et undervisningsforløb på Roskildebibliotekerne: 'Biblioteksfaglig mesterlære', som man tilbyder alle nyansatte uanset deres faglige baggrund i erkendelse af, at man "de facto ikke kan blive uddannet som bibliotekar i Danmark mere." Jeg har også noteret mig, at dagspressen nu bruger termen biblioteksansat.

Jeg blev mindet om min egen faglige uddannelse, som bestod af tre års elevtid i Københavns Kommunes biblioteker samt et års teori på Statens Biblioteksskole 1958-59 – idet jeg var sidste årgang af den ordning.

Den megen praksis kom mig til gode, da jeg skulle organisere og opbygge et uddannelsesbibliotek fra grunden: valg af udlånssystem, af systematik, logistik, indkøbspolitik med mere. Der var ikke megen tradition for samarbejde eller standardisering i de biblioteker, der stod uden for folkebibliotekerne – men det var fra folkebiblioteket, jeg hentede mine erfaringer, samtidig med at jeg besøgte mange andre små selvgroede biblioteker.

Efter endt uddannelse fra Biblioteksskolen 1959 blev jeg ansat i Københavns Kommunes Biblioteker, men da jeg efter et par år blev gravid, blev jeg henvist til kontorarbejde inde bag ved – man var ikke begejstret for gravide

i skranken. Da barn nummer to var på vej, og jeg var på halv tid, blev jeg flyttet fra det ene distriktsbibliotek til det andet, hvor jeg hver gang fik tildelt de kedeligste arbejdsopgaver.

Jeg var derfor let at lokke, da min søster som socialrådgiverstuderende havde hørt rektor efterlyse en bibliotekar til at tage sig af et bogbjerg af meget forskellig litteratur, som havde hobet sig op på et afsides bord. Rektor var tidligere erhvervsvejleder, så han kendte lidt til bibliotekaruddannelsen og ville gerne binde an med sådan en som mig.

Resultatet blev, at jeg startede 1. december 1963 på Den Sociale Højskole, holdt barsel fra jul, fødte 16. januar og var naturligvis tilbage efter seks uger – efter at have trænet lillepiggen med skemad i form af vælling, så den unge pige kunne klare frokostmåltidet.

Bortset fra Teknika-bibliotekerne, som samarbejdede med Danmarks Tekniske Bibliotek, blev jeg altså den første bibliotekar, der blev ansat på en uddannelsesinstitution.

Budget og bogvalg

Socialrådgiveruddannelsen var ret ny, startet i 1937 og havde til huse i Det Kgl. Opfostringshus' gamle bygning på Østerbro. Den bogsamling, jeg overtog, var ordnet efter en hjemmelavet systematik, kopieret fra Socialministeriets Bibliotek. Grundet pladsmangel stod bøgerne i dobbelte rækker på hylden og nye udgaver stod ikke i nærheden af ældre – ret uoverskueligt. Lokalet var et lille kontor på 2. sal inde bag den store duplikator, hvor der blev trykt lærebøger en masse – i et meget højt støjniveau. Der skulle lidt ihærdighed til for at finde frem til biblioteket og dets herlighed.

Men sommeren 1965 fik biblioteket mulighed for at flytte ned i stueetagen, hvor vi fik to gode mindre sale samt et lille kontor.

Senere fik jeg en lille klumme publiceret i fagbladet 'Socialrådgiveren' om bibliotekets tilbud og fremtidige planer, da det var mit mål også at betjene socialrådgivere i felten. Nogenlunde samtidig valgte jeg at indføre folkebibliotekernes decimalklassedeling, som netop var udkommet i ny udgave, idet jeg ikke følte mig kapabel til selv at udforme en brug- og holdbar socialfaglig systematik. Det betød, at jeg kunne indkøbe trykte kort fra Bibliotekscentralen og altså ikke skulle bøvl med kortskrivning. De udenlandske titler katalogiserede Det Kgl. Biblioteks Institut tjeneste for mig – det sikrede også, at vores indkøb af udenlandsk litteratur blev registreret i Accessionskatalogen.

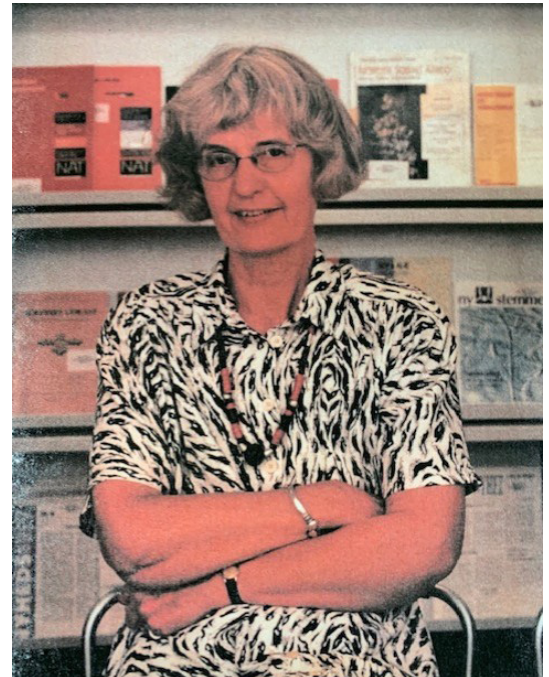
Jeg brugte en del tid på at besøge andre mindre fag- og forskningsbiblioteker. For eksempel lærte jeg af Lærerhøjskolens Bibliotek vigtigheden af at have et "annum", det vil sige et fast årligt budget. Hidtil var bøger til biblioteket indkøbt fra samme konto som værktøj, toiletpapir og andre fornødenheder. Formiddagsjuristen, som hver dag kom ud et par timer, inden han skulle passe sin hovedstilling i Socialministeriet, undrede sig over, at jeg ikke i begyndelsen af finansåret, det vil sige i april måned, spenderede hele budgettet på en gang – så ville jeg da få mest glæde af pengene. At et bibliotek er en løbende proces lige som en husholdning, hvor der også skal være plads til indkøb sidst på året – foruden til abonnementer – var en hel ny tanke for ham.

Næste vigtige hurdle var bogvalget. Jeg gik i gang med at involvere lærerne, og de var også interesserede og kom med deres bidrag. Men så en dag fik vi en ny sociologilærer – han bemærkede, at der kun var indkøbt positivistisk sociologi, men ikke taget hensyn til hverken den hermeneutiske eller marxistiske.

Jeg måtte indse, at folkebibliotekernes mantra om kvalitet, alsidighed og aktualitet ikke lå på rygraden hos alle, så ved hjælp af lektor Tine Egelund blev der udarbejdet bogvalgskriterier for hvert enkelt fag. En formålsparagraf for bibliotekets virksomhed, vedtaget af Undervisningsrådet, hjalp Bodil Jordahn fra administrationen med. Med alle de mange rektorskift (cirka 17 på 38 år) og mange truende nedskæringer var det en nødvendig manifestation – ellers var jeg bange for, at biblioteket kunne være et fristende spareobjekt for nye øjne. Men heldigvis havde de nye rektorer altid andre problemer at slås med. Da biblioteket var en serviceafdeling, som overholdt sit budget, var vi som regel uden for farezonen.

Med tiden fik jeg en HK'er og en bibliotekar ansat, suppleret af midlertidige praktikanter, militærnægtere, skånejobbere med flere, men helst kun en ad gangen for at der kunne være tid til de særlige og nødvendige hensyn.

I 1999 flyttede hele højskolen til Frederiksberg, hvor vi overtog en smuk gammel fabriksbygning, renoveret til formålet – og her fik biblioteket en fornem placering.

↑ Dorte Bertram på Den Sociale Højskoles bibliotek i år 2000. Privatfoto

Udviklingen af uddannelsesbibliotekerne

Indførelsen af projektorienteret undervisning i grupper i 1970'erne var en klar udfordring for både lærerne og bibliotekerne. Før havde de studerende brugt nogle få faste lærebøger til hvert fag, som de hver især havde med sig ("taskebøger"). Den nye undervisning krævede en anden type bogkøb til biblioteket, baseret på systematisk litteratursøgning og formidlingen af denne.

Professionaliseringen og akademiseringen af flere af mellemuddannelserne (sygeplejersker, ergo- og fysioterapeuter, socialrådgivere m.fl.) betød mere teori og mindre praktik og dermed også brug for professionel bibliotekarhjælp.

Den første lærebog på dansk om socialt arbejde, 'Socialrådgivning – teori og metodik', udkom i 1964. Den var skrevet af den danske socialrådgiver Inger Pedersen Davis, som var uddannet i USA, hvor faget blev grundlagt. Da jeg sluttede i 2002, kunne man blive både ph.d og doktor i socialt arbejde.

Den almindelige stigende politiske interesse, herunder anerkendelsen af borgernes adgang til viden om deres rettigheder (jf. bistandsloven af 1974) samt demokratiseringen af uddannelsesvæsenet, inspirerede til nedsættelsen af et biblioteksudvalg med repræsentanter fra blandt andre lærere og studerende samt bestemmelser om bibliotekets virksomhed (jf. lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner 1973).

Karakteristisk for uddannelsesbibliotekerne var, at vi var uddannet på Bibliotekssko-

lens sektion 1 (folkebibliotekaruddannelsen), det vil sige, vi havde erfaring med almindelige brugere og deres behov, herunder biblioteksorientering for skoleklasser. Desuden havde vi bibliotekslovens formål present om oplysning, alsidighed og kvalitet og var indstillet på standardisering og interurbant lånesamarbejde.

Særligt i socialrådgiverfaget er det en central opgave at søge viden og stille den til rådighed for borgerne og ikke mindst afgørende at kunne følge med i både nyt lovstof og selve lovprocessen. Den begyndende informations- og loveksplosion skabte derfor et nyt behov for hjælp til at opnå et professionelt overblik over lov- og cirkulærestoffet. Jeg så det som en vigtig opgave at opdrage socialrådgiverne til eventuelt at kunne intervenere i lovgivningsprocessen (efter 1. behandling i Folketinget).

På Den sociale Højskole var lærerne en meget broget skare: først og fremmest naturligvis socialrådgivere, men også jurister, læger, psykiatere, psykologer, sociologer. Socialrådgivere er i deres arbejdsliv vant til at samarbejde med andre fagfolk. Det vil sige, at også jeg kunne komme til orde som bibliotekar og blive respekteret og anerkendt for min faglighed.

Vi bibliotekarer opfattede os som pædagogiske aktører – i modsætning til den gamle opfattelse, at bibliotekarers opgave er at passe på, at bøgerne ikke bliver væk. Men her fik jeg en lærestreg. En dag dukkede to unge mænd i cowboybukser op – jeg tænkte, det var et par studerende. De spurgte interesserede til bibliotekets drift – og skete det mon, at nogle af bøgerne blev væk? ”Ja, selvfølgelig,” svarede jeg – ”ligesom der nok også mangler nogle af de kopper, der blev købt i kantinen ved semesterstart. Hvor der handles der spildes – og det betyder jo kun, at de manglende titler har været relevante.”

Men de flinke unge mennesker kom fra Rigsrevisionen, og nu gik der besked hjem til Finansministeriet og videre til Socialministeriet, som så pålagde min rektor en redegørelse om omfanget, dvs. vi kunne bruge hele sommerperioden på hylderevision for at konstatere, at de fleste af de manglende titler alligevel skulle have været kasseret – inden for socialområdet er forældelsen hurtigløbende. Det var før den elektroniske registrering af udlån.

Jeg startede som sagt som den første uddannede bibliotekar ved mellemuddannelserne – da jeg sluttede i 2002, var der over 200 medlemmer i faggruppen ’Bibliotek og Uddannelse’ under Bibliotekarforbundet.

Biblioteksbenyttelse og systematisk litteratursøgning

I 1975 udsendte Forskningsbibliotekernes Målsætningsudvalgs underudvalg et debatoplæg om undervisning i litteratursøgning. Jeg havde netop i samarbejde med en af lærerne udarbejdet en

tværgående konkret opgave som eksempel på elementær træning i informationsøgning.

Opgaven gik ud på at demonstrere, hvilke oplysninger man kunne forvente i de forskellige former for opslagsværker som leksika, lovstof, statistik, bogfortegnelser og bibliografier med mere. Hidtil havde jeg optrådt som pauseklovn, hvis en lektion blev aflyst – ikke særligt tilfredsstillende – men nu blev afsat en hel undervisningsdag på tre dobbeltlektioner, hvor opgavens emne var bestemt af temaet for det pågældende semester, og det fungerede.

Bibliotekets tilbud var herefter gruppevis eller individuel vejledning, næste gang de studerende skulle i gang med en større opgave – og det gjaldt lige fra grunduddannelses til disputatsniveau, hvilket blev opfattet meget positivt. For personalet var det mere tilfredsstillende og også mere tidsbesparende end mange drypvise henvendelser.

Efterhånden som undervisningsniveau højnedes til kandidatniveau, blev brugerne – såvel studerende som lærere – i stand til at stille mere kvalificerede krav til biblioteket.

Kontakten med det øvrige biblioteks-væsen

I min elevtid i Københavns Kommunes Biblioteker overværede jeg hver morgen, hvordan læsesalens leder ringede rundt til landets fagbiblioteker for at bestille bøger, som KKB ikke selv havde. Mange titler var verificerede i Accessionskatalogen eller i leksika og lignende, som regel en opgave for bibliotekareleven, men ellers var læsesalslederen en mester i ”*tacit knowing*” og på meget venskabelig fod med kollegerne.

Så det interurbane lånesamarbejde var et af mine argumenter for fordelene ved en uddannet bibliotekar – det var ikke nødvendigt at indkøbe hvad som helst af interessante titler – meget kunne lånes udefra. I 2000 indlånede vi ca. 600 titler til Den Sociale Højskole i København, men vi udlånede ca. 800, idet vi efterhånden uofficielt var blevet fagbibliotek for socialt arbejde.

Så var jeg så heldig, at Jacob Thomsen fra Rigsbibliotekembedet gik på min årgang på Biblioteksskolen, så jeg havde nemt ved at spørge ham til råds, når jeg var i tvivl. Var for eksempel Danmarks Forskningsbiblioteksforening noget for sådan et lille bibliotek som mit? Jeg blev modtaget med åbne arme, deltog i de fleste arrangementer for at få lidt faglig sparring og endte med at komme i bestyrelsen for gruppe D som repræsentant for de mindre forskningsbiblioteker i 1972.

Jeg havde slået mig lidt i tøjret, da jeg blev ringet op. Som enebibliotekar på halv tid og med tre børn derhjemme havde jeg sådan set nok at se til, og jeg betingede mig derfor, at jeg ikke skulle skrive referat eller lave kaffe. Flere af de andre i bestyrelsen var jo de store elever: Formanden var Palle Birkelund, der var rigsbibliotekar gennem 30 år for hele landets biblioteksvæsen. Han var en varm fortaler for åbenhed og samarbejde mellem biblioteker på alle niveauer. Også overbibliotekarerne fra henholdsvis Statsbiblioteket, Karl V. Thomsen, og Danmarks Tekniske Bibliotek, Vibeke Ammundsen, sad i bestyrelsen gennem mange år. Alle tre var ca. 25 år ældre end jeg og nogen, man åndeligt talt nejede for.

Det medførte så, at jeg i 1977, da pladsen blev ledig, også blev medlem af Forskningsbibliotekernes Fællesråds Forretningsudvalg, igen som repræsentant for de mindre biblioteker.

En af mine hovedinteresser var her professionaliseringen af de mindre statslige biblioteker, som ofte for eksempel i ministerierne kunne være et par hylder i et tekøkken eller hos en ældre betroet medarbejder, som kunne have brug for en slags retrætejob og derfor fik overdraget opsynet med ministeriets bogsamling, som spændte fra forældet faglitteratur til krimier. Karnovs lovsamling i ajourført udgave stod nemlig på direktørens kontor. Det kunne også være en udfordring for de forskellige universitetsinstitutter at skulle indgå i det interurbane lånesamarbejde.

Jeg blev medlem af et lille udvalg under gruppe D, som skulle belyse samarbejdet mellem institutionsbiblioteker og hovedfagbiblioteker, og vi lavede i 1974 udkastet 'Vejledning ved oprettelsen af mindre forskningsbiblioteker', som dog vist aldrig fik officiel status. Vi skrev blandt andet, at der burde ansættes faguddannet personale og arbejdes efter standardiserede normer.

Mine mantraer var: "Bøger købt for offentlige midler skal være offentligt tilgængelige" samt "man udnævnes ikke til bibliotekar, man uddannes til bibliotekar."

Rigt og udfordrende arbejdsliv

Denne kontakt med den større biblioteksverden var meget givende for mit daglige virke. At have kontakt med fagkolleger er udviklende og inspirerende – og helt nødvendig, når man til daglig sidder fagligt isoleret. Jeg deltog derfor i så mange møder, seminarer og konferencer, jeg kunne komme til. Kurserne på Biblioteksskolen var gratis og de andre møder var rimelige i pris i forhold for eksempel til Djøf-kurser, som lærerne på Den Sociale Højskole deltog i. Jeg blev brugt en del som oplægsholder og fik også altid plads i fagpressen med små indlæg.

Da jeg kontaktede Bibliotekarforbundet for at høre, hvor jeg lønmæssigt burde placeres, var der ikke megen hjælp at hente – jeg blev betragtet som udbryder (jeg skylder at sige, at jeg fik god hjælp fra forbundet, da min pensionering skulle planlægges 38 år senere).

Vi var derfor nogle kolleger, der oprettede 'Faggruppen af bibliotekarer ansat i biblioteker uden for folkebibliotekerne' – vi fandt frem til hinanden ved at gennemgå finansloven og var vist en 12-14 stykker i alt, som begyndte at mødes og samarbejde.

Vi opdagede blandt andet, at det at opbygge et bibliotek er en proces med ret forudsigelige faser, som det er godt at diskutere med fagfæller. Vi kunne også trøste hinanden med, at selv de bedste ideer kan tage ti år at få gennemført.

Alt i alt har jeg haft et rigt og udfordrende arbejdsliv, både frit og ansvarsfuldt – med mange glæder og gode kolleger i begge verdener. Jeg tænker her især med stor taknemlighed på mine mangeårige kolleger Gunhild Søndergaard og Trine Hauch Azbi.

Det har været en gave at følge socialrådgiverfagets udvikling, at blive brugt og respekteret og blive smittet af både fagets og biblioteksvæsenets engagement – vi troede virkelig på fremtiden – alt kunne kun blive endnu bedre.

Det var derfor noget af en skuffelse, at der kun blev plads til halvanden side om uddannelsesbibliotekerne i den nye Dansk Bibliotekshistorie fra 2021. Jeg håber, mit bidrag dels kan være med til at kaste lys over en meget konkret og pædagogisk indsats i forhold til professionaliseringen af mellemuddannelserne, dels over udviklingen af et hjørne af biblioteksvæsenet i tæt kontakt med brugerne.

* Ovenstående artikel er efter aftale med Dansk Bibliotekshistorisk Selskab en omarbejdet version fra Bib-Hist nr. 38, en digitaliseret publikation fra selskabet, 2020.

Fastfrosset

I 2021 vedtog Folketinget en ny aftale om fordeling af basismidler til forskning, som afskaffede den bibliometriske forskningsindikator (BFI). Men hvad træder i stedet? Jesper Schneider er professor ved Århus Universitet og ekspert i fordeling af forskningsmidler, og han savner løsninger fra politikere og embedsmænd

□ Rasmus Hage Dalland, redaktør REVY

Der otte danske universiteter får 25 procent af de variable basismidler via den bibliometriske forskningsindikator (BFI), som blev indført for godt 10 år siden. Men med den nye politiske aftale om fordeling af basismidler til forskning fra december 2021 besluttede Folketinget at "fastfryse" indikatoren, der belønner forskningsproduktion.

Jesper Schneider, som er professor på Institut for Statskundskab på Århus Universitet og har indgående kendskab til fordelingsmekanikkerne i sektoren, kalder fastfrysningen en "de facto afskaffelse" af BFI'en.

"Med den politiske aftale skød man BFI'en til hjørne for at købe sig tid til at finde ud af, hvad der skulle komme i stedet for. For BFI'en kommer næppe igen", siger han.

Indtil videre får universiteterne fortsat midler fra BFI'en, men baseret på opgørelsen fra 2020, den sidste inden fastfrysningen. Den ordning kører frem til 2024, men der er stadig ingen meldinger om, hvad der skal træde i stedet.

"Jeg kan godt forstå, at man nogle steder i sektoren er lidt bekymrede, for hvad så nu? Det er også min fornemmelse, at ministeriet endnu ikke har udarbejdet en langsigtet løsning", siger han.

Fordele og ulemper

Tilbage i 2009 blev Jesper Schneider indkøbt som rådgiver, da Forskningsministeriet havde besluttet sig for at indføre en indikator til omfordeling af nogle af de konkurrenceudsatte forskningsmidler. Hans opgave var at

undersøge forskellige indikatorer, og i ministeriet fandt man hurtigt interesse i en model fra Norge, der giver incitament til forskningsproduktion. Med inspiration herfra indførte man i 2012 BFI'en i Danmark. Det betød, at de bøger, artikler og tidsskrifter, forskere på de enkelte universiteter udgav årligt blev opgjort som point, omregnet til kroner og ører og fordelt blandt institutionerne.

"Det er vigtigt at forstå, at det var et nulsumsspil, for der var en fast pulje af penge, selvom den ganske vist voksede år for år. Dem, der forbedrede sig mest relativt i forhold til de andre, fik flere penge ud af det. Så på den måde var der en mindre omfordeling fra de store til de små", siger Jesper Schneider og fortæller, at indikatoren fik en blandet modtagelse på landets universiteter.

På nogle universiteter og institutter har man været oprørte over, at man med BFI'en nu skulle "måles og vejes" med det stigende fokus på publicering og tildeling af point. Andre var mere vant til at have med indikatorer at gøre, men fandt den mangelfuld, fordi den belønnede kvantitet – man så hellere en model, der var baseret på citationer frem for udgivelser.

Men Jesper Schneider peger også på, at man nogle steder i sektoren har oplevet BFI'en som noget positivt.

"Nogle vil hævde, at den har haft en positiv indvirkning på visse områder ved at skabe interesse og opmærksomhed omkring publicering. Og generelt kan man sige, at de yngre og mindre universiteter har været gladede for den end de gamle, fordi de har fået mere ud af den rent økonomisk i forhold til deres størrelse".

Svært at se rationalet

Jesper Schneider mener selv, at BFI'en har haft sine begrænsninger. Den har bidraget til at skabe en vis omfordeling af midler mellem universiteterne, men ikke i særlig stor grad. Og dens motiverende effekt til at skabe flere forskningsudgivelser er også ebbet ud.

"Ofte har den slags indikatorer en meget kortvarig effekt. De skaber en chokeffekt til at begynde med, men bliver ret hurtigt et mål i sig selv. Det er selvfølgelig også meningen. Men man begynder ret hurtigt at tilpasse sig

indikator

og gå efter indikatoren på nogle bestemte måder, der gør, at dens effekt udvandes”.

De officielle begrundelser for afskaffelsen af BFI'en lød, at indikatoren var for omkostnings- tung at administrere. Men ifølge Jesper Schneider er det næppe hele sandheden. Naturligvis var der omkostninger forbundet med BFI'en, såsom forskningsregistrering eller arbejdet i faggrupperne, men han mener ikke, det kan bære hele begrundelsen. For ham handler afskaffelsen af BFI'en snarere om, at den var upopulær blandt nogle aktører, der har haft held med at overbevise nogle politikere om, at den burde sløjfes. Derudover peger Jesper Schneider på det paradoks, at det fra begyndelsen har været uklart, hvorfor man egentlig indførte den.

I Norge, fortæller han, var der er klart forskningspolitisk rationale bag implementeringen af indikatoren, fordi man generelt ønskede at tilskynde til mere forskningspublicering i hele den norske højere uddannelsessektor, som omfatter langt flere institutioner og intuiti- onstyper end den danske. I Danmark er de selvstændige forskningsinstitutioner færre og mange er fusioneret ind under universiteterne.

Hvis han alligevel skal komme med et forsigtigt bud, peger han på den begejstring for incitamentsstrukturer, der især gjorde sig gældende under de Venstre-ledede regeringer, som sad for bordenden, da arbejdet med at indføre en indikator blev sat i gang.

”Man var i det hele taget begejstret for incitamentet og New Public Management, så belønning af forskningsproduktion lå lige for og var forholdsvist nemt at operationalisere. Men man havde ikke noget egentligt forskningspo- litisk mål, sådan som jeg lige kan se det”.

Bibliotekernes rolle

Selvom BFI'en ifølge Jesper Schneider ikke havde et klart forskningspolitisk formål kan afskaffelsen sagtens have konsekvenser for universiteterne alligevel. Og med manglen på politisk vilje til at reformere forskningsfinan- sieringssystemet efterlader det sektoren med udfordringer. Selvom de fastfrosne BFI-midler fortsat bliver tildelt, så efterlader det spørgs- mål om, hvordan de bliver fordelt internt på de

“ Med fjernelsen af BFI'en, så forsvinder der helt klart nogle arbejds- opgaver, som egentlig var solidt forankret ved bibliotekerne

forskellige institutter. I nogle tilfælde kan der også være tale om, at man har indført løntillæg til forskere baseret på forskningsudgivelse – et incitament, der nu er svært at opretholde.

Også på universitetsbibliotekerne kan afskaffelsen af BFI få konsekvenser, mener Jesper Schneider.

”Med BFI'en skulle al forskning registre- res, så på den måde fik man jo for første gang noget virkelig kvalificeret og ensartet forsk- ningsstatistik. Og det er min klare opfattelse, at universitetsbibliotekerne har spillet en stor og væsentlig rolle i forhold til den registrering. Med fjernelsen af BFI'en, så forsvinder der helt klart nogle arbejdsopgaver, som egentlig var solidt forankret ved bibliotekerne”, siger han.

Ifølge Jesper Schneider er det dog ikke et argument for at bevare en indikator, der var sat i verden med helt andre, om end uklare, formål. Men det er væsentligt at spørge, om forskningsregistreringen stadig er en prioritet, når der ikke er midler knyttet til den.

”Så hvad gør bibliotekerne nu? Med BFI'en fik man altid en mail tre måneder i forvejen til påmindelse om, at vi skulle huske at registrere vores data. De mails får vi ikke mere”.

Jesper Schneider bidrog i 2019 til en rapport om resultatbaseret fordeling af basismidler til forskning, som blev udgivet af Forsknings- og Undervisningsministeriet.

”Den rummer forslag til reform og erstat- ning af BFI'en. Men der har tilsyneladende endnu ikke været politisk interesse i at kigge den rapport igennem”.

På grund af afskaffelsen af BFI er man på Aalborg Universitet i gang med at udvikle en lokal indikator til fordeling af forskningsmidler. Vi har spurgt Kathrine Bjerg Bennike og Poul Meier Melchiorsen fra VBN-teamet, hvad den nye model indebærer og hvorfor man vil indføre den

□ Mette Buje Grundsøe, AUB

Ny forsknings- indikator på vej i Aalborg

Hvad betyder afskaffelsen af BFI konkret på Aalborg Universitet?

Helt konkret betyder det, at vi ikke længere har en indikator til at uddele midler lokalt på AAU. Samtidig har BFI vist sig at have en positiv effekt på gennemslagskraften for forskning på AAU, og det gælder både indenfor citationer, produktion og niveau af tidsskriftkanaler. Med afskaffelsen af BFI manglede forskningsproduktion og forskningsformidling som direkte elementer i den økonomiske fordelingsmodel. Den nye indikator er et udtryk for ønsket om at disse elementer også skal have sit fokus.

I er i gang med at udvikle en lokal model – hvorfor?

Netop fordi BFI-modellen har været brugt til at fordele interne midler og samtidig har vist sig at have en positiv effekt, har det været et ønske fra direktionen og Det Strategiske Råd for Forskning og Innovation på Aalborg Universitet at forsøge at bibeholde de positive elementer herfra. Det har samtidig været en mulighed for at udvikle en indikator, som tager højde for nogle af de problemstillinger, som har været rejst i forhold til BFI, herunder uhensigtsmæssig anvendelse af metrikker på individniveau. Vi ser også nye strømninger inden for forskningsanalyser og forskningsevalueringer, og vi har i den nye model indarbejdet en række af disse. Det vil sige, at den nye model er kompatibel med fx ARRA og DORA.

Hvad er formålet med modellen på AAU?

Formålet er at få et strategisk værktøj til at vurdere og evaluere forskningen, der produceres på AAU. Ved at fokusere på både bibliometriske indikatorer, såvel som open science-perspektiver i form af samarbejde, synlighed og åbenhed meriterer den nye indikator bedre den vidensproduktion, der skabes på universitetet. En motivation for arbejdet har været at synliggøre og befæste AAU's stigende synlighed og gennemslagskraft inden for forskning samt ligeledes at vise styrkepositioner – f.eks. samarbejde med erhvervsliv og det omgivende samfund.

Hvor langt er I i processen?

I efteråret 2022 har et udvalg med repræsentanter fra alle fakulteter, økonomiafdelingen, AAU Innovation og VBN-teamet arbejdet med indikatoren. AAU Forskningsindikatoren blev færdigudviklet i december 2022 og er nu gået over i beslutnings- og implementeringsfasen. Bestyrelsen behandler endeligt indikatoren juni 2023.

Hvad kommer den nye model til at betyde for forskningen på Aalborg Universitet?

Det kommer til at betyde, at AAU er frontrunner på at lave en indikator, som tager internationale strømninger omkring forskningsevalueringer seriøst og er i stand til at måle og afrapportere på baggrund af dette. Det er nødvendigt i forhold til at være en del af de europæiske og internationale strømninger. Ved at dygtiggøre os indenfor disse områder allerede nu sikrer vi, at AAU og forskere på AAU står stærkt i forhold til gennemslagskraft og er i

“ Ved at fokusere på både bibliometriske indikatorer, såvel som open science-perspektiver i form af samarbejde, synlighed og åbenhed meriterer den nye indikator bedre den vidensproduktion, der skabes på universitetet.

stand til i fondsansøgninger at kunne fremvise denne gennemslagskraft, både over for andre forskere og i samfundet generelt.

Hvad tror I, det betyder for forskningsbibliotekerne i Danmark, at den nationale BFI-model er nedlagt?

Som vi ser det har det efterladt et vakuum i forhold til sammenlignelighed på tværs af de danske universiteter og forskningsinstitutioner. Specielt fagområder der ikke er dækket af de store citationsdatabaser, kommer umiddelbart til at mangle indikatorer på forskningshøjde.

I arbejdet med udviklingen af AAU Forskningsindikatoren var en grundsten, at den skulle baseres på allerede tilgængelige data. Indikatoren anvender i meget høj grad data fra Pure, som er det forskningsregistrerings-system, der anvendes på langt de fleste af de danske universiteter og forskningsinstitutioner og en række udenlandske. Således vil den kunne implementeres på alle danske universiteter. På de universiteter, hvor forskningsregistrering sker ud fra forskningsbibliotekerne, har nedlæggelsen af BFI-modellen haft betydning, og i arbejdet med nye evalueringsmodeller vil de også komme til at spille en rolle.

Hvordan har I oplevet arbejdet med at udvikle modellen?

Det har været fantastisk positivt, at man i udvalget har været meget ambitiøse i arbejdet. Man har villet skabe en indikator, der ikke pegede for meget bagud, men lyttede til internationale strømninger fra fx EU, Leiden manifestet, DORA-deklarationen mv. I udvalget har der også været en meget stor vilje til at lytte til hinanden og lade fagspecifikke forhold spille ind. For vores vedkommende, som arbejder med bibliometri som et af arbejdsområderne, har det været sjovt og spændende at arbejde med udvikling af en ny indikator, og det har givet anledning til refleksioner over det daglige arbejde og de metrikker, vi anvender.

Studerendes informationskompetencer

– perspektiver og tendenser fra Cambridge

□ **Kalle Weis-Fogh**, akademisk medarbejder
AU Library, Emdrup

I en række år har den store fortælling om unges digitale kompetencer været med et stort set positivt fortegn. Vi har at gøre med en generation, der er vokset op med internettet og er 'digitalt indfødte'. I det seneste årti er den fortælling dog blevet udfordret og problematiseret. I stigende grad viser det sig, at unge studerendes informationskompetencer og digitale færdigheder ikke er tilstrækkelige i forhold til den virkelighed, de møder på uddannelsesinstitutionerne.

Rapporten 'Informationskompetencer på tværs af uddannelsesniveau', som er udgivet af Tænketanken Fremtidens Biblioteker i samarbejde med DFFU og Silkeborg Bibliotekerne, giver et øjebliksbillede af tilstanden for informationskompetencer hos danske studerende. Og der er tilsyneladende nok at tage fat på. Ifølge undersøgelsen findes en kløft imellem, hvad der forventes fra uddannelsessteder og den faktiske virkelighed blandt unge studerende.

Et kritisk blik fra det midtengelske

På den årligt tilbagevendende LILAC-konference i Storbritannien var netop de studerendes informationskompetencer og digitale dannelse i fokus. Konferencen blev i år afholdt i den midtengelske by Cambridge og havde omkring 250 deltagere fordelt over tre dage. Arrangørerne var organisationen CILIP, som blandt andet arbejder med 'Information Literacy' (IL) på videregående uddannelser i Storbritannien.

Størstedelen af hovedtalerne på konferencen kredsede om spørgsmål om tilgængelighed, inklusion og repræsentation. Fælles var et kritisk blik på de eksisterende strukturer

indenfor IL som blandt andet inkluderer semesterlister, *peer-reviewed* artikler, databaseudbydere med mere.

Som et eksempel på dette kritiske blik blev der talt om at 'afkolonisere' den pensumlitteratur, som er med til at opretholde eksisterende magtstrukturer. Her ville informationspecialistens rolle være at indgå i dialog med undervisere om diversificering af pensumlister ('*reading lists*'). Hovedtalerne vægtede begreber som 'punk pædagogik' og 'kritisk race teori' – begreber som alle er formuleret i det seneste årti.

Oplægget '*Accessibility – what does it mean for libraries and education*' belyste en anden vinkel af bibliotekets rolle som en inkluderende medspiller i de studerendes liv. Her taltes om, hvad det at være 'neurodivergent' (forstået som studerende med eksempelvis usynlige handicap som ordblindhed, autisme, psykisk sygdom, m.m.) betyder for læring, studerende og IL. Her blev det nævnt, at man tidligt i læringsforløbene bør gøre sig tanker om, hvordan man kan gøre undervisningsmaterialet tilgængeligt. Allerede inden man som underviser planlægger ny undervisning skal man overveje, hvordan man vil favne de studerende, som falder indenfor 'neurodivergent'-gruppen. Et tiltag kunne være deling af slides inden undervisningen, som hjælp til dem der har brug for at forberede sig ekstra. Tilgængelighed kan også være at tilbyde studerende anderledes måder at stille spørgsmål på undervejs i undervisningen.

Tik Tok, lydbøger og læring i mikroformat

Konferencen gav også indblik i den forskning og de undersøgelser, der bliver foretaget rundt omkring i det internationale bibliotekslandskab. Og i modsætning til de mere teoretisk funderede hovedtalere, så var de fremlagte forskningsundersøgelser oftest meget mere håndgribelige og praktisk anlagte, da de blev præsenteret gennem workshops med 'tag-med-hjem' aspekter.

Blandt de mere interessante forskningsundersøgelser var en præsentation af en endnu ikke afsluttet undersøgelse om studerendes brug af Tik Tok til informationssøgning. Undersøgelsen tog udgangspunkt i den nylige artikel fra New York Times '*For Gen Z Tik Tok is the new search engine*'. Tik Tok's 'stærke algoritmer' giver en fornemmelse af, at resultaterne bliver mere relevante og transparente end dem, man finder hos eksempelvis Google. En tidlig, forsigtig, konklusion på undersøgelsen blandt de studerende peger dog på, at information om emner som sundhed og politik eller generelle nyheder blev anset som værende problematiske, når de bliver præsenteret gennem det nye sociale medie. Der syntes derfor stadig at være en kritisk bevidsthed omkring Tik Tok blandt de studerende.

Oplægget '*Audiobooks, Inclusion and Higher Education*' belyste et forsøg foretaget af bibliotekarer fra Cambridge University Library om at bruge lydbøger som et inklusivt akademisk redskab. Til en begyndelse tænkt som en hjælp til neurodivergente og læsehandikappede studerende. Konklusionen var dog en anelse nedslående: lydbøgerne havde været populære, men man var usikre på, om den begrænsede tilgang til lydbøgerne kom de 'rette' brugere til gode. Ligeledes er de praktiske muligheder, eksempelvis notatskrivning, endnu ikke velfungerende.

På konferencens sidste dag var der besøg fra universitetet i Maastricht. Her arbejder man med '*micro-learning*', der fungerer som et redskab til at organisere og kondensere undervisning i IL. Tesen er, at man lærer bedst ved at få komplekse begreber præsenteret i mindre, koncentrerede moduler. Et eksempel fra workshoppen var at dele sin nuværende undervisning op i '*need to know/nice to know*'. En på afstand simpel opgave, men i praksis kompleks. Som deltager skulle man adskille, hvad man ville have, de studerende skulle vide om at referere i APA 7th: Er viden om andre referencetile '*need to know*' eller '*nice to know*'? En i visse sammenhænge nødvendig

øvelse i at koncentrere det, der er vigtigst for de studerende at vide.

↑ Foto: Kalle Weis-Fogh.
Motiv: Cambridge University

IL i det lokale informationslandskab

Det er klart, at fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker står overfor komplekse udfordringer fremadrettet. Både i det nuværende informationslandskab, som det blev belyst i den forskningsundersøgelse der nævntes indledningsvis, men også i de forhold der synes at ligge i den ikke alt for fjerne fremtid med AI og chatbotter indflydelse på feltet. Man vil skulle forholde sig til et endnu mere komplekst område, hvor rollen som formidler bliver endnu vigtigere.

LILAC-konferencen anno 2023 kom ikke med store forkromede løsninger. En forsigtig konstatering er, at vi fra dansk side er et godt sted i forhold til den praktiske udformning af undervisning i IL. De praktiske tiltag, der blev præsenteret på konferencen, var ikke milevidt fra nogle af de tiltag og ideer som også ses i det danske bibliotekslandskab. Her kan man pege på eksempelvis det nyligt afrundede STAK-projekt, '*Game of Open Access*' for ph.d.-studerende eller nogle af de andre spændende projekter, der findes omkring i landet.

Til gengæld synes vi herhjemme at være længere fra nogle af de mere normkritiske tiltag konferencen bød på. Tiden vil vise, om vi fremadrettet skal arbejde mere med ikke bare de studerendes kritiske sans, men også i højere grad skal forholde os til, hvad man kan kalde for en 'kritisk informationskompetence teori', som flere af konferencens hovedtalere gjorde. Hvad der dog plejer at være ganske sikkert er, at de tendenser man ser i det omkringliggende samfund, ofte har en tendens til også at manifestere sig i biblioteksverdenen.

Hvad siger ChatGPT?

Vil ChatGPT gøre studerende mindre informationskompetente?

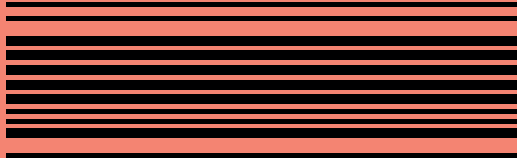
Jeg er designet til at være en ressource, der kan bidrage til øget informationsadgang og -forståelse. Jeg kan hjælpe med at give oplysninger om en bred vifte af emner og hjælpe brugere med at udvikle deres forståelse og viden. Det er dog vigtigt at bemærke, at som en AI-assistent ikke har jeg evnen til at evaluere kritisk information eller kontekstualisere den på samme måde som en person med træning inden for informationskompetence. Derfor er det stadig vigtigt for studerende og brugere at udvikle deres egne informationskompetencer, såsom at evaluere kilder, vurdere troværdighed, forstå bias og søge efter flere perspektiver.

Er ChatGPT en fordel eller ulempe for forskningsbibliotekerne?

Alt i alt kan jeg være en fordel for forskningsbibliotekerne, hvis jeg bruges som en supplerende ressource til bibliotekarerne og ikke som en erstatning for deres ekspertise. Bibliotekarer kan hjælpe brugerne med at navigere i de oplysninger, jeg leverer, og med at udvikle deres informationskompetence, så de bedre kan evaluere og forstå de informationer, de får adgang til.

Vil bibliotekarer på forskningsbibliotekerne blive overflødige med introduktionen af ChatGPT?

Nej, introduktionen af ChatGPT eller andre AI-teknologier vil ikke gøre bibliotekarer på forskningsbibliotekerne overflødige. Bibliotekarer har unikke færdigheder og ekspertise, der ikke kan erstattes af en AI-assistent. Selvom ChatGPT og andre AI-værktøjer kan være nyttige til at supplere bibliotekarenes arbejde og hjælpe brugere med hurtig adgang til information, er bibliotekarer stadig afgørende for at levere en dybdegående og kvalificeret støtte til forskningsbibliotekernes brugere.

